

ЗАХТЈЕВ ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЈЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шифра за идентификацију дисертације: 2488/14

Шифра УДК (бројчано): 14. X. Г. Гадамер: 801.73

Web адреса на којој се налази извјештај Комисије о урађеној докторској дисертацији:
www.ffuis.edu.ba

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Молимо вас да, у складу са чланом 149. Закона о високом образовању, (Службени гласник РС број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13 и 44/15) дате сагласност на урађену докторску дисертацију:

Назив дисертације: *Проблем језика у филозофској херменаутици Ханса Георга Гадамера*

Научна област УДК (текст): Проблем језика у херменаутици Ханса Георга Гадамера

Презиме и име кандидата: **мр Слободан Кањевац**

Ментор и састав комисије за оцјену дисертације:

1. др Мишо Кулић, редовни професор, Онтологија, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор,
2. др Иван Коларић, редовни професор, Историја филозофије, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, Универзитет у Крагујевцу и
3. др Саво Лаушевић, редовни професор, Естетика, Савремена филозофија, Филозофски факултет Никшић, Универзитет Црне Горе.

Главни допринос дисертације:

Кандидат мр Слободан Кањевац је у својој докторској дисертацији: *Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера* истражио једну од најзначајнијих филозофских оријентација двадесетог вијека у разумијевању језика. Значај дисертације се огледа у чињеници да је ова прва дисертација која тематизује филозофску херменеутику Х. Г. Гадамера са становишта улоге језика у тој теорији. Дисертација *Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера* пружа и синтетички истраживачки приказ не само филозофије Х. Г. Гадамера, већ и најважнијих мисаоних и историјских тематизација језика у филозофији двадесетог вијека. Ради се о истраживачком пројекту који је обухватио традиционално схватање језика у херменеутици уопште, почев од антике, преко Средњег века до савремених схватања.

Значај овог истраживачког пројекта садржан је и томе што је рад успио је да покаже у чему се састоји допринос филозофској херменеутици феноменологије Едмунда Хусерла, фундаменталне онтологије Мартина Хајдегера, као и других филозофа закључно са Хансом Георгом Гадамером и његовом филозофијом разумијевања.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата : мр Слободан Кањевац

Назив завршеног факултета: Филозофски факултет у Београду

Одсјек, група, смјер: Филозофија

Година дипломирања: 1995.

Назив специјализације: -

Назив магистарске тезе: Појам науке у филозофској херменаутици Ханса Георга Гадамера

Научно подручје: Филозофија

Година одбране: 2011.

Факултет и мјесто: Филозофски факултет Пале

Објављени радови кандидата:

1. О вредности имплицативног суда (Часопис, Дијалектика, Београд, 1981.)
2. Светост-национално-одговорност (Зборник, Никшић-Острог, 1997.)
3. Филозофија на крају миленијума (Зборник, Сремски Карловци, 2000.)
4. О слободи (Зборник, Сремски карловци, 2001.)

5. Појединац и држава (Зборник, Сремски Карловци, 2002.)
 6. Жртва – О Христу и Сократу у аксиолошком кључу (Зборник, Никшић-Цетиње, 2002.)
 7. Кривица и покајање (Зборник, Никшић – Цетиње, 2002)
 8. Вредносно одређење мудрости (Зборник, Никшић – Требиње, 2003.)
 9. Човек у пост-модерно доба, епистеме и етос (Зборник, Сремски Карловци, 2005.)
 10. О аксиолошкој амнезији (Х. Нови – Цетиње, 2005.)
 11. Норма и мера (Зборник,, Феликс Ромулиана, Зајечар, 2006.)
 12. Култура дијалога (Зборник, Сремски Карловци, 2006.)
 13. Границе подношљивости и право на побуну (Зборник, Сремски Карловци, 2007., изд. 2009.)
 14. Континуитет-дисконтинуитет (Зборник, Сремски Карловци, 2008., изд.2013.)
 15. О духу времена (Зборник, Други сабор духовне поезије, Раковица-Београд, 2012.)
 16. Трајно и ефемерно у филозофији, науци и уметности (Зборник, Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2013.)
 17. Разумевање рата и прогреса (Зборник, Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2014.)
 18. Модели кризе и њен топос (Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2015.)
 19. Разумевање времена (Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2016.)
 20. Осврт на Записе из интермундија (Часопис,Тхеориа бр.4 , Београд, 2016.)
 21. Витез међу витезовима (прилог у књизи М. Витезовића „Испит код професора М.Н.Ђурића“, изд. Завод за уџбенике, Београд, 2017.)
- Назив и сједиште организације у којој је кандидат запослен: Институт за тржишна истраживања
- Радно мјесто: Савјетник

Потврђујемо да кандидат испуњава услове утврђене чланом 149. Закона о високом образовању (Службени гласник РС број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13 и 44/15).

У прилогу достављамо:

- Извјештај Комисије о оцјени урађене докторске дисертације;
- Приједлог одлуке Наставно-научног вијећа Филозофског факултета Пале о усвајању извјештаја Комисије за оцјену урађене докторске дисертације.

Д Е К А Н

Доц. др Драга Мاستиловић

Телефон/факс: + 387 (0)57 223 479, 227 410, Адреса: Алекс Шантића 1 71420 Пале, е-пошта: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>
Telefon/faks: + 387 (0)57 223 479, 227 410, Adresa: Alekse Šantića 1 71420 Pale, e-pošta: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>
Број: 3661/17

Датум: 12. 12. 2017. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 и 90/16) и члана 57. Статута Универзитета у Источном Сарајеву (број 01-С-294-III/11, 01-С-250-X/12, 01-С-41-XVII/13, 01-С-198-XX/13, 01-С-44-XVII/13 и 01-С-419-XXXIV/14), Наставно-научно вијеће Филозофског факултета Пале, на 246. сједници, одржаној 12. децембра 2017. године, донијело је

ПРИЈЕДЛОГ ОДЛУКЕ

о извјештају Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације
кандидата мр Слободана Кањевца

I

Усваја се извјештај Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације *Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера* кандидата мр Слободана Кањевца, у саставу:

1. др Мишо Кулић, редовни професор, Онтологија, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор,
2. др Иван Коларић, редовни професор, Историја филозофије, Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, Универзитет у Крагујевцу и
3. др Саво Лаушевић, редовни професор, Естетика, Савремена филозофија, Филозофски факултет Никшић, Универзитет Црне Горе.

II

Коначну одлуку о усвајању извјештаја Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације *Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера* кандидата мр Слободана Кањевца, донијеће Сенат Универзитета у Источном Сарајеву.

ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА

Доц. др Драга Мاستиловић

Доставити:

- Сенату Универзитета;
- Кандидату;
- Комисији (1-3);
- У досије;
- У списе;
- Архиви.

Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета, Универзитета у Источном Сарајеву, број 241/17 од 12.9. 2017., именована је Комисија за оцјену и одбрану урађене докторске дисертације кандидата Мр Слободана Кањеваца под насловом "ПРОБЛЕМ ЈЕЗИКА У ФИЛОЗОФСКОЈ ХЕРМЕНЕУТИЦИ ХАНСА ГЕОРГА ГАДАМЕРА"

(у даљем тексту: Комисија)¹ у сљедећем саставу:

1. Проф. др Мишо Кулић, редовни професор, ужа научна област онтологија, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву;

2. Проф. др Иван Коларић, редовни професор, ужа научна област историја филозофије, етика и логика, ФИЛУМ Крагујевац, Универзитет у Крагујевцу;

3. Проф. др Саво Лаушевић, редовни професор, ужа научна област савремена филозофија и естетика, Филозофски факултет, Универзитет Црне Горе у Подгорици;

Комисија прегледала је и оцијенила докторску дисертацију и о томе подноси Наставно-научном вијећу Филозофског факултета, Универзитета у Источном Сарајеву сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ о оцјени урађене докторске дисертације

1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области
Кандидат Мр Слободан Кањевац је у својој докторској дисертацији: <i>Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера</i> истражио једну од најзначајнијих филозофских оријентација двадесетог вијека у разумијевању језика. Значај дисертације се огледа у чињеници да је ова прва дисертација која тематизује филозофску херменеутику Х.Г.Гадамера са становишта улоге језика у тој теорији. Дисертација <i>Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера</i> пружа и синтетички истраживачки приказ не само филозофије Х.Г.Гадамера, већ и најважнијих мисаоних и историјских тематизација језика у филозофији двадесетог вијека. Ради се о истраживачком пројекту који је обухватио традиционално схватање језика у херменеутици уопште, почев од антике, преко Средњег века до савремених схватања. Значај овог истраживачког пројекта садржан је и туме што је рад успио је да покаже у чему се састоји допринос филозофској херменеутици феноменологије Едмунда Хусерла, фундаменталне онтологије Мартина Хајдегера, као и других филозофа закључно са Хансом Георгом Гадамером и његовом филозофијом разумијевања.
2. Оцјену да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области
Дисертација <i>Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера</i> Мр Слободана Кањеваца је оригинални научни рад у области онтологије и филозофије језика (научно поље филозофија, ужа област онтологија и филозофија језика). Оригиналност овог научног рада садржана је како у самом избору, односно начину истраживања формулисане теме, затим коришћењу релевантних чињеница и извора истраживања, али је исто тако и дата у критичком, компаративном сагледавању резултата других истраживања која су предметно и методолошки усмјерена на питање разумијевања проблема језика у филозофској херменеутици Х.Г.Гадамера.
3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

¹Комисија има најмање три члана од којих најмање један није у радном односу на Универзитету

Кандидат Мр Слободан Кањевац је објавио следеће радове:

А) Поднета саопштења и објављени радови

1. О вредности имплицативног суда (Часопис, Дијалектика, Београд, 1981.)
2. Светост-национално-одговорност (Зборник, Никшић-Острог, 1997.)
3. Филозофија на крају миленијума (Зборник, Сремски Карловци, 2000.)
4. О слободи (Зборник, Сремски Карловци, 2001.)
5. Појединац и држава (Зборник, Сремски Карловци, 2002.)
6. Жртва – О Христу и Сократу у аксиолошком кључу (Зборник, Никшић-Цетиње, 2002.)
7. Кривица и покајање (Зборник, Никшић – Цетиње, 2002)
8. Вредносно одређење мудрости (Зборник, Никшић – Требиње, 2003.)
9. Човек у пост-модерно доба, епистеме и етос (Зборник, Сремски Карловци, 2005.)
10. О аксиолошкој амнезији (Х. Нови – Цетиње, 2005.)
11. Норма и мера (Зборник, Феликс Ромулиана, Зајечар, 2006.)
12. Култура дијалога (Зборник, Сремски Карловци, 2006.)
13. Границе подношљивости и право на побуну (Зборник, Сремски Карловци, 2007., изд. 2009.)
14. Континуитет-дисконтинуитет (Зборник, Сремски Карловци, 2008., изд. 2013.)
15. О духу времена (Зборник, Други сабор духовне поезије, Раковица-Београд, 2012.)
16. Трајно и ефемерно у филозофији, науци и уметности (Зборник, Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2013.)
17. Разумевање рата и прогреса (Зборник, Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2014.)
18. Модели кризе и њен топос (Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2015.)
19. Разумевање времена (Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2016.)
20. Осврт на Записе из интермундија (Часопис, Тхеорија бр.4, Београд, 2016.)
21. Витез међу витезовима (прилог у књизи М. Витезовића „Испит код професора М.Н. Ђурића“, изд. Завод за уџбенике, Београд, 2017.)

б) Међународно учешће

1. Методолошки проблеми развоја науке у Србији и Црној Гори, Москва, Литерарниј дом, април, 2001. године
2. War, Collective Responsibility, and Inter-Ethnic Reconciliation, Filoyofski fakultet, Beograd

4. Оцјену о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему (по поглављима)²

Кандидат Мр Слободан Кањевац је своје истраживање у докторској дисертацији *Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера* организовао на следећи начин:

Увод (стр 4-10)

Прво поглавље (стр.10-38)

Филозофија и постављање питања о језику

а)	Платоново	схватање	језика	и	логоса
б)	Аристотелово	схватање	језика	и	времена
в)	Теологија	вербума	(Аурелије	Августин	и Тома Аквински)
г)	Рационалистичко и емпиристичко схватање језика				
д)	Аналитичка филозофија језика				

Друго поглавље (стр. 39-87)

Настанак филозофске херменеутике

- а) Херменеутика као вештина тумачења и филозофска херменеутика
- б) Допринос Вилхелма Дилтаја утемељењу филозофске херменеутике
- в) Фридрих Шлајермахер и психолошки задатак херменеутике
- г) Емилио Бети и канони херменеутичког тумачења
- в) Језик у филозофској херменеутици и критика сцијентизма

²Испуњеност обима и квалитета у односу на пријављену тему, нарочито, треба да садржи: аналитички и системски прилаз у оцјењивању истраживачког постављеног предмета, циља и задатака у истраживању; испуњеност научног прилазу доказивања тврдњи или претпоставки у хипотезама, са обрадом података

Треће поглавље (стр. 88-121)

Феноменологија као претпоставка филозофске херменеутике (Е. Хусерл и Х.Г. Гадамер)

- а) Заснивање феноменологије у делу Едмунда Хусерла
- б) Мартин Хајдегер и структура предразумевања
- в) Ханс Георг Гадамер и утемељење језика као основног питања филозофске херменеутике
- г) Схватање филозофске херменеутике у делу Ханса Липса

Четврто поглавље (стр. 122-147)

Језик као проблем филозофске херменеутике у делу Ханса Георга Гадамера

- а) Питање о језику и Гадамерово схватање онтолошког обрата херменеутике
- б) Значај појма *разумевање* у Гадамеровој филозофској херменеутици
- в) Критички осврти Ханса Кремера и Емилија Бетија у односу на филозофску херменеутику Ханса Георга Гадамера

Завршна разматрања (стр. 148-158)

Литература (стр. 159-164)

Задатак овог рада формулисан је у намери да се освијетли проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера, како би се истражило филозофско значење и модерне консеквенце тог питања којим се бавио овај значајни филозоф у протеклом веку. У том дисертација је подузела испитивање које се кретало од односа филозофије и постављања питања о језику, затим излагања настанка филозофске херменеутике, те истраживања феноменологију Едмунда Хусерла и Мартина Хајдегера као претпоставке филозофске херменеутике Ханса Георга Гадамера. На крају се у истраживању доспјело до тематизовања онога до чега је у истраживању аутору било највише стало, наиме до питања о језику као темељном проблему филозофске херменеутике у дјелу Ханса Георга Гадамера. Тако је Мр Слободан Кањевац истражио следеће:

У првом поглављу под насловом „*Филозофија и постављање питања о језику*“ тематизовао је проблем језика у доба античке филозофије, па је, посебно истражио она схватања која су садржана код Платона и Аристотела. У одељку *Платоново схватање језика и логоса* анализирана су његова дела у којима је посебно наглашен појам *логоса*, где је указано на спектар значења овог појма. Кандидат је разматрао и Платонов спис *Седмо писмо*, затим *Федар*, *Државник*, *Софист* и *Кратил*. У одељку *Аристотелово схватање језика и времена* кандидат Мр Кањевац је анализирао

Језик онако како је изложен у Аристотеловом *Органону*, где је систематски представљено разликовање именица од глагола, а негације од афирмације. Поменуто је одређење *хермене* у односу на *диалектон*, али су обоје, показао је кандидат заправо они који се окупљају у значењу појма *логос*. У оквиру овог поглавља, кандидат Мр Слободан Кањевац разматрао је и *Теологијом вербума*, односно схватање језика Аурелија Августина и Томе Аквинског. Поменута схватања су имала значај и за касније филозофе који су тематизовали језик, чему је и Гадамер, такође, посветио дио једног поглавља у свом дјелу „Истина и метода“. У одељку који излаже *Рационалистичко и емпиристичко схватање језика* кандидат Мр Слободан Кањевац разматрао је и онај мисаони ток који има у виду „ренесансни идеал знања“ почев од Рене Декарта, где се појављује идеја да би по угледу на *mathesis universalis* језички поредак могао бити успостављен базичним симболима и правилима тог језика, што је касније служило филозофима за постулирање става о формализацији језика. Сем Декарта, значајан је утицај и Лајбница, где језик афирмише нову тенденцију у логици, а која продукује став о алгоритму што прожима сам дух, па се онда, на основу тога, успоставља и коресподентност у којој, с једне стране, налазимо идеје као предмет филозофије, а са друге је то језик. Лајбниц је веровао у постојање унутрашње међусобне условљености сазнања и језика. То би значило да се у језику ваљаним поступком може детектовати идеја сазнања, па би такво филозофско поимање језика представљало извјесну „азбуку мисли“. Идеал језика био би, тако, „језик ума“. Недостатак би овде био ако би се стекло увјерење да је могуће заснивати идеју сазнања независно од језика, са подсјећањем да је потпуно немогуће поставити идеју разумијевања без одговарајућег језика, односно, није могуће ни само мишљење без језика. У оквиру овог поглавља кандидат Мр Слободан Кањевац изложио је и *емпиристичко схватање језика* полазећи од филозофа Џорџа Берклија, Томаса Хобса и Џона Лока. Емпиристи језик тумаче као емпиријску чињеницу, сматрају да је за схватање језика метафизички и логички приступ потпуно ирелевантан, па образац таквог приступа виде у ставу „*esse est*

recepti” (Беркли), или да је топос истине у стварима, а не у речима (Хобс). Лок своди језик на вредност његове практичне употребе, тако да је он (језик) подређен представи, комуникација знању, а јавни простор приватној унутрашњости. На крају првог поглавља, кандидат Мр Слободан Кањевац разматрао је у последњем одјелку и *Аналитичку филозофију језика* где су доминантна формална усмерења која развија аналитичка филозофија. За историју филозофије језика аналитички приступ је такав да он има амбицију стварања универзалног језика, то би се постигло идеографијом или симболизацијом. Основа тог става је у идеји *mathesis universalis*, с тим што се мора имати у виду чињеница да би таква симболизација нужно водила редукцији језика.

У **другом поглављу**, који је насловљен: „*Настанак филозофске херменеутике*“, најпре у одјелку *Херменеутика као вештина тумачења и филозофска херменеутика*, кандидат Мр Слободан Кањевац расправљао је о бити херменеутичких питања, о природи и мјесту њиховог постављања, гдје је утврдио да она, између осталог, на почетку, потичу и од жеље да се „освијести улога ријечи“. Идејом о „освешћењу улоге речи“ антиципира се њихов значај за умјетничка дела. Кандидат Мр Слободан Кањевац сматра да почетни обриси херменеутике потичу још у античком миту али и у другим видовима стваралаштва због чега се истиче заснивање библијске, филолошке, историјске, археолошке, психолошке, антрополошке и других видова херменеутике, при чему је за његово истраживање и представљање била битна *филозофска херменеутика*. Кандидат Мр Слободан Кањевац сматра да је код утемељења филозофске херменеутике неопходно имати у виду и посебан утицај Хајдегера на Гадамерово филозофско мишљење, а који се састоји у ставу: „Задаћа филозофске херменеутике је да херменеутичку димензију разастре у пуном досегу и истакне њезино темељно значење за цјелокупно наше разумијевање свијета, у свим његовим облицима: од међуљудске комуникације до друштвене манипулације, од искуства појединца у друштву као од искуства што га он стиче о њему, од традиције изграђене од религије и права, умјетности и филозофије до ослобађајуће (*emancipatorischen*) рефлексивне енергије револуционарне свијести - не искључује да су неограничена искуства и поља искустава она од којих полази поједини истраживач“. У одељку *Допринос Вилхелма Дилтатаја утемељењу херменеутике* кандидат Мр Слободан Кањевац уочава Кантов утицај у заснивању духовних наука на нити-водиљи извјесности и нужности знања какво се може наћи у природним и математичким наукама. Тако, заправо, сам језик у оптици феноменологије језика њеног искуства улазе у бит филозофског промишљања, Дилтај је настојао да својој теорији искуственог метода обезбеди статус извјесне објективности, покушао је да разумијевање ситуира преко уживљавања (*Einfühlung*), након тога уводио је појмове тумачење, разумевање и објективацију. Херменеутички задатак је видео у томе да, полазећи од доживљаја, искуство треба учинити објективнијим, поузданијим, где би се појединачни делови повезали у шире смисаоне цјелине. То би се, према његовом мишљењу, постизало цјеловитим научним разумијевањем ширих историјских целина.

У одељку *Фридрих Шлајермахер и психолошки задатак херменеутике* кандидат Мр Слободан Кањевац је показао како је Шлајермахер успешно повезао идеју филолошке интерпретације са јасном филозофском мотивисаношћу. Заслуга Шлајермахера самтра Мр Слободан Кањевац је и у томе што је он не само озбиљно и цјеловито промислио херменеутику, него је значајно ути-

цао на стваралаштво Вебера и Дилтаја. У одјелку *Емилио Бети и канони херменеутичког тумачења* Мр Слободан Кањевац истражио је схватање овог филозофа у духу једне важне традиције. У том смислу Емилио бети је постулирао одређене каноне као дио методолошког система. Та амбиција представљала је један од последњих покушаја да се херменеутика заснује као метода, при чему је кандидат Мр Слободан Кањевац показао да канони такве врсте и с обзиром на претензије треба да имају и заснованост која се тиче одређених критеријума како би се осигурала њихова стандардизација. Такође је у раду даље изложено и осветљено питање *језика у филозофској херменеутици и скицирана је критика сцијентизма*.

У **трећем поглављу** под називом *Феноменологија као претпоставка филозофске херменеутике*, а у *првом одељку (тог поглавља)*, кандидат Мр Слободан Кањевац испитао је зашто се Едмунд Хусерл опредјељује ка томе да заснује феноменологију као филозофски метод, а затим, шта се тим методом заиста може истраживати. Поред тога, испитивањем кандидат је дошао до увида да се Хусерлов метод разликује од психологије која се бави истраживањем „емпиријске свијести“ док се феноменологија управља на „чисту“ свијест, која је дата у феноменолошком ставу. Код Хусерла налазимо кандидат Мр Слободан Кањевац

учава почетни мотив бављења феноменологијом као условом једне филозофске оријентације у претпоставци решавања духовне кризе. Овај приступ Мартин Хајдегер је оценио као прилаз оном питању које доводи до прекида

заборава у европској традицији, а то је питање самог Бића. Његова оцена је да је Хусерл на овај начин допринео рехабилитацији тог појма који ће се даље инволвирати у изградњи филозофске херменеутике. До значења Бића долазимо феноменолошком анализом Ту-бића користећи став „назад ка самим стварима“. Хусерл се легитимише као критичар објективизма дотадашње филозофије (па и Дилтаја), а интенционална феноменологија је, како каже Гадамер, „први пут дух

као дух учинила поприштем систематског искуства и науке и тиме постигла тотално преокретање задатка спознаје“ при чему је било могуће превазићи „осетљиви наивитет“ објективизма. Поред тога, значајно је код Хусерла увођење појма „хоризонт“, који ће у Гадамеровој филозофији представљати полазиште за разумевање и основу херменеутичког резултата, па ће он надградити ту мисао довођењем до идеје о „стапању хоризоната“ као свршетка херменеутичког поступка.

Одјељак о *Мартину Хајдегеру и структури предразумевања* садржи не само анализу него и вредност филозофског опуса овог мислиоца као и резултате који су битни за утемељење Гадамерове филозофске херменеутике. Посебно је истакнут значај Хајдегеровог става да „Филозофија јест универзална феноменолошка онтологија, која полази од херменеутике тубитка, а та је, као анализа егзистенције, утврдила конач нити водиље читавог филозофског запитивања ондје одакле оно извире и к чему се враћа“. Исто тако, представља се и посебно Хајдегерово одређење *Језика као куће бића*, које ће Гадамер развити у новој интерпретацији додајући језику као онтолошком ентитету одредницу „разумијевање“. Хајдегер је несумњиво посебно вредновао Дилтајеву идеју историзма, а показавши онтолошку диференцију омогућио је да се са разликовањем онтичког и онтолошког јасније ситуира и положај језика у новом филозофском контексту Гадамерове филозофије. Преласком на одељак о *Ханс Георг Гадамер и утемељење језика као основног питања филозофске херменеутике* у раду су се створиле претпоставе за ердно цјеловито тематизовање појма језика у филозофској херменеутици Х.Г.Гадамера. У овом одјељку кандидат Мр Слободан Кањевац истиче оригиналност Х.Г. Гадамера начином какао овај мислиоц тематизује језика. На крају овог поглавља приложено је у одјељку још и *Схватање филозофске херменеутике у делу Ханса Липса*, којим се додатно обрзлаже и оправдава смисао и вриједност мисли Едмунда Хусерла и Мартина Хајдегера.

У четвртм поглављу, под насловом *„Језик као проблем филозофске херменеутике у делу Ханса Георга Гадамера*, а у одељку под насловом *Питање о језику и Гадамерово схватање онтолошког обрта херменеутике* кандидат Мр Слободан Кањевац истражио је основне разлоге Гадамеровог окретања језику и разумијевању као темељном појму његове филозофије. То показује Гадамерово излагање у дјелу *Истина и метода* у коме истиче првенство језика и онтолошки обрт на нити водиљи језика. Кандидат Мр Слободан Кањевац у одјељку *Критички осврт Ханса Кремера и Емилиа Бетија* изложио и филозофску дискусију о филозофској херменеутици Х.Г. гадамера. Кандидат Мр Слободан Кањевац сматра да је важно истаћи да је Х.Г. Гадамер рехабилитовао појмове ауторитета, традиције и предрасуда прихватајући идеју да наше биће и није толико под утицајем наших судова колико наших предрасуда, што значи да су предрасуде, заправо, доминантне. Посебан осврт у раду кандидат Мр Слободан пружио је у анализи појма „разумијевања“. Кандидат Мр Слободан Кањевац иштиће да Гадамерова филозофска херменеутика разумијевање поставља као *догађај и то такав који се дешава интерпретатору, а не произведеном делу као објекту*, што је приписивано ранијим тумачењима херменеутичког феномена. Гадамер своју идеју експлицитно изражава схватањем да увијек док разумијевамо ми

смо у функцији традиције и оног очекиваног, тј. да смо увијек у оном „између“. У овом поглављу су представљени сви битни сегменти разматрања услова који су Гадамеру омогућили да приступи језику на начин који се разликује од традиционалних филозофских дескрипција, а посебно оних који су језику прилазили са позитивистичких позиција. Такође, на крају, према искуству истраживања проблематике језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамер, кандидат Мр Слободан Кањевац је дошао до аргументације која недвосмислено показује да је Х.Г.Гадамер својим филозофским дјелом темељно промијенио и припремио једно битно другачије разумијевање човека и његовог језика. О каквим важним филозофским искуствима проблема језика се ради показује цјелина рада кандидата Мр Слободана Кањеваца.

5. Научне резултате докторске дисертације Комисија констатује: да су резултати истраживања докторске дисертације <i>Појам језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера</i> мр Слободана Кањевца веома успјешни и значајни, да могу имати позитивне научне и шире друштвене консеквенце, те да својом оригиналношћу, цјеловитим систематским излагањем и разматрањем филозофске херменеутике у цјелини најзначајнијих филозофских оријентација двајестог вијека чини да су основни кандидатови ставови изузетно добро аргументовани и систематски прегледни. Докторска дисертација мр Слободана Кањевца утемељена је на осмишљеној и успјешно спроведеној филозофској анализи релевантне и бројне литературе на више страних језика, као што је и заснована на филозофској дијалектичкој методи.
6. Примјенивост и корисност резултата у теорији и пракси³ 7. Докторска дисертација: <i>Појам језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера</i> мр Слободана Кањевца, већ само чињеницом да се ради о првом таквом раду, представља значајан и користан теоријски допринос за сва будућа истраживања језика како у модерној филозофији, тако и унутар филозофске херменеутике.
8. Начин презентирања резултата научној јавности⁴ Радове смо већ навели у ставци 3 овог Обрасца те их сада само понављамо: 1. О вредности имплицативног суда (Часопис, Дијалектика, Београд, 1981.) 2. Светост-национално-одговорност (Зборник, Никшић-Острог, 1997.) 3. Филозофија на крају миленијума (Зборник, Сремски Карловци, 2000.) 4. О слободи (Зборник, Сремски карловци, 2001.) 5. Појединац и држава (Зборник, Сремски Карловци, 2002.) 6. Жртва – О Христу и Сократу у аксиолошком кључу (Зборник, Никшић-Цетиње, 2002.) 7. Кривица и покајање (Зборник, Никшић – Цетиње, 2002) 8. Вредносно одређење мудрости (Зборник, Никшић – Требиње, 2003.) 9. Човек у пост-модерно доба, епистеме и етос (Зборник, Сремски Карловци, 2005.) 10. О аксиолошкој амнезији (Х. Нови – Цетиње, 2005.) 11. Норма и мера (Зборник, Феликс Ромулиана, Зајечар, 2006.) 12. Култура дијалога (Зборник, Сремски Карловци, 2006.) 13. Границе подношљивости и право на побуну (Зборник, Сремски Карловци, 2007., изд. 2009.) 14. Континуитет-дисконтинуитет (Зборник, Сремски Карловци, 2008., изд.2013.) 15. О духу времена (Зборник, Други сабор духовне поезије, Раковица-Београд, 2012.) 16. Трајно и ефемерно у филозофији, науци и уметности (Зборник, Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2013.) 17. Разумевање рата и прогреса (Зборник, Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2014.) 18. Модели кризе и њен топос (Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2015.) 19. Разумевање времена (Крушевачка филозофско-књижевна школа, Крушевац, 2016.) 20. Осврт на Записе из интермундија (Часопис,Тхеориа бр.4 , Београд, 2016.)
9. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ⁵ На основу свега изложеног Комисија констатује да докторска дисертација Проблем језика у филозофској херменеутици Ханса Георга Гадамера кандидата мр Слободана Кањевца представља самосталан и оригиналан научни рад филозофско-историјског, онтолошко-херменутичког, изложен према захтјевним академским и научним стандардима. У докторској дисертацији је кориштена дијалектичка, филозофска метода која је свјом зналачком примјеном омогућила кандидату да у овом раду доспије до драгоцјених увида Рад, представља значајан филозофски прилог разматрању проблема језика у

³ Истаћи посебно примјенивост и корисност у односу на постојећа рејешења теорије и праксе

⁴ Наводе се радови докторанта у зборницима и часописима у којима су објављени (истраживачки проблеми и резултати предмета истраживања докторске дисертације)

⁵У закључку се, поред осталог, наводи и назив квалификације коју докторант стиче одбраном тезе

савременој филозофији, односно филозофској херменетици, филозофији језика и онтологији уопште.

На основу претходно исцрпно изложеног, Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да прихвати оцјену докторске **Проблем језика у филозофској херменетици Ханса Георга Гадамера** кандидата мр Слободана Кањеваца из области филозофије у цјелини, те да одреди датум њене јавне одбране пред комисијом која је и потписник овог Извјештаја. Тиме би кандидат Слободан Кањевац стекао стекао звање доктора филозофије.

Мјесто: _____

Датум: _____

Комисија:

1. _____, у звању _____ (НО _____,
УНО _____, Универзитет _____,
Факултет _____ у _____, предсједник Комисије;

2. _____, у звању _____ (НО _____,
УНО _____, Универзитет _____,
Факултет _____ у _____, члан Комисије;

3. _____, у звању _____ (НО _____,
УНО _____, Универзитет _____,
Факултет _____ у _____, члан Комисије;

4. _____, у звању _____ (НО _____,
УНО _____, Универзитет _____,
Факултет _____ у _____, члан Комисије;

5. _____, у звању _____ (НО _____,
УНО _____, Универзитет _____,
Факултет _____ у _____, члан Комисије;

Издвојено мишљење⁶:

1. _____, у звању _____ (НО _____, УНО _____,
Универзитет _____,
Факултет _____ у _____, члан Комисије;

⁶Чланови комисије који се не слажу са мишљењем већине чланова комисије, обавезни су да у извештај унесу издвојено мишљење са образложењем разлога због се не слажу са мишљењем већине чланова комисије (члан комисије који је издвојио мишљење потписује се испод навода о издвојеном мишљењу)